

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně

223101010

Inventář

Archivní pomůcka č. 562

NAD č. 2034

Značka fondu: NF MAV Mutěním

Národní fronta - místní akční výbor Mutěním

1948-1950

Zpracoval: Žáčková Monika

Horšovský Týn 2020

Obsah

I. Dějiny původce archivního souboru	3
Národní fronta Místní akční výbor Mutěín (Mutěín, Domažlice, Česko), 1948-1954	3
II. Dějiny archivního souboru	7
III. Archivní charakteristika archivního souboru	7
IV. Tematický popis archivního souboru	8
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky	8
Příloha: Seznam použitých zkratk	9
Jednotky popisu	10
Orgány MAV NF	10
Úřední agenda MAV NF	10

I. Dějiny původce archivního souboru

Národní fronta Místní akční výbor Mutěšín (Mutěšín, Domažlice, Česko), 1948-1954

Preferovaná forma jména: Národní fronta Místní akční výbor Mutěšín (Mutěšín, Domažlice, Česko), 1948-1954

Typ preferované formy jména: jméno úřední

Datace použití jména od-do: 1948 - 1954

Variantská forma jména: NF MAV Mutěšín

Datum vzniku: 1948

Datum zániku: 1954

Nástupce: Národní fronta Místní výbor Mutěšín (Mutěšín, Domažlice, Česko), 1954-1990

Sídlo

Sídlo: Mutěšín (Domažlice, Česko)

Charakteristika:

místní orgán sdružení politických stran a společenských organizací

Dějiny původce:

Národní fronta, ustavená již na jaře 1945 na podkladě Košického vládního programu, se stala trvalou politickou základnou veřejného života. Pevnou organizační strukturu však dostala až po únoru 1948, kdy byly vytvářeny akční výbory Národní fronty všech stupňů. Místní akční výbory (MAV NF) se ustavovaly ze zástupců všech složek Národní fronty, tedy politických stran, celonárodních organizací a případně dalších složek, které v obci vyvíjely činnost, na základě delegačního principu. Počet členů MAV NF nebyl přesně stanoven, zprvu však neměl být větší než dvanáct. Určoval se podle počtu organizací a složek v obci a podle velikosti obce. Vedoucí postavení v MAV NF měla Komunistická strana Československa (KSČ).

Ustavující schůze MAV NF v Mutěnině se konala 26. února 1948 v hostinci Jaroslava Uchytily v Mutěnině za účasti pětapadesáti místních občanů (například zástupců Jednotného svazu českých zemědělců, Svazu osvobozených politických vězňů a pozůstalých, Svazu přátel SSSR a zástupců jednotlivých politických stran). Schůzi vedl stávající předseda Místního národního výboru (MNV) J. Kostkuba, navrženo bylo dvanáct členů akčního výboru (většinou zástupců KSČ). Dne 27. února 1948 se konala první schůze akčního výboru, na které došlo k volbě jednotlivých funkcionářů MAV NF. Dodatečně byl do MAV NF jmenován ještě jeden (třináctý) člen. Předsedou se stal F. Maroušek, místopředsedou J. Regál, jednatelem J. Pekhart, zapisovatelem F. Rod a dalšími členy V. Skala, J. Kostkuba, M. Maroušková a K. Zdvihal. Ostatních pět členů bylo zvoleno náhradníky, z nich se S. Groll stal také členem výboru. MAV NF tak pracoval jako devítičlenný. Okresní akční výbor (OAV NF) v Horšovském Týně MAV NF v Mutěnině v tomto složení schválil 9. března 1948. Složení MAV NF se však v průběhu jeho působení pozměňovalo, již v listopadu 1948 byli dva členové vyloučeni a MAV NF byl doplněn novými členy. V dubnu 1949 proběhla reorganizace celého MAV NF, předsedou se stal K. Zdvihal, po jeho rezignaci v roce 1950 V. Kadlec.

Prvořadým úkolem MAV NF bylo provádět tzv. „očistu politického a veřejného života“ od „reakčních živlů“ a „nespolehlivých“ funkcionářů a očistit společnost od všech odpůrců KSČ. Nedostatečnou pravomoc k této činnosti akčních výborů Národní fronty legalizoval, v podstatě se zpětnou platností, zákon č. 213/1948 Sb., o úpravě některých poměrů na ochranu veřejných zájmů. V Mutěnině „očista“ zasáhla především členy MNV, dále došlo k vysídlení řídícího učitele ve výslužbě a jednoho zemědělce. Podle zprávy o činnosti MAV NF z 15. února 1949 „očista“, jelikož nebylo důvodů, nebyla prováděna ve spolcích. Mimo to MAV NF poskytoval oznámení o národní a politické spolehlivosti, dohlížel na veškerý politický, veřejný a kulturní život v obci a řídil ho v duchu politiky Národní fronty. V některých případech řešil také sporné sousedské záležitosti a urovnával vztahy mezi spoluobčany. Zabýval se přípravou a organizací voleb do zákonodárných i zastupitelských sborů, pořádáním celonárodních oslav v obci a kontrolou výrobních zemědělských plánů a kontingentních dodávek.

Pro usnadnění plnění úkolů Národní fronty byl okres Horšovský Týn rozdělen nejprve do osmi okrsků (Bělá nad Radbuzou, Blížejov, Bukovec, Horšovský Týn, Hostouň, Meclov, Mířkov, Poběžovice). Každý okrsek měl svého instruktora, který zabezpečoval styk MAV NF s OAV NF. Instruktor měl dojíždět na schůze MAV NF, působit jako poradce a dohlížet na jeho činnost. Mimo to se nepravdělně konala zasedání OAV NF rozšířená o předsedy MAV NF. Obec Mutěnin společně s obcí Bezděrov (od 1. ledna 1954 nazývaná Ostrov), Hostouň, Mělnice, Mírkovice, Oplotec, Pleš, Slatina, Starý Kramolín, Svinná, Svržno, Tasnovice a Újezd Svatého Kříže spadala do okrsku Hostouň.

Akční výbory Národní fronty ukončily svoji činnost během roku 1954 v souvislosti s dokončením „očisty“ a s tehdy připravovanými volbami do národních výborů. Jejich organizační strukturu založenou na územním principu převzaly výbory Národní fronty různých stupňů. Víceméně se jednalo pouze o formální změnu, postupně z názvů akčních výborů Národní fronty vymizelo označení „akční“. V důsledku vývoje a ustálení politických

poměrů se i MAV NF Mutěšín přeměnil na MV NF Mutěšín. Činnost MV NF se omezila na řízení a kontrolu nad státně politickými akcemi, kulturními akcemi, osvětovou činností a činností jednotlivých společenských organizací. V té době v Mutěšíně, stejně jako ve většině obcí okresu, činnost MV NF postupně slábla a MV NF prakticky nefungoval. Kdy došlo k zaktivování jeho činnosti či znovuustavení, se prozatím nepodařilo dohledat, v roce 1972 již zcela jistě pracoval. Podle zprávy o činnosti vypracované OV NF Domažlice patřilo v roce 1986 do působnosti MV NF v Mutěšíně osm členských organizací NF (Český svaz žen, Svaz pro spolupráci s armádou, Svaz československo-sovětského přátelství, Svaz požární ochrany, Svaz socialistické mládeže, Tělovýchovná jednota, Dohlížecí výbor Jednoty a KSČ), které sdružovaly 374 členů. MV NF řídilo devět delegátů (Český svaz žen měl v MV NF dva zástupce, ostatní organizace po jednom zástupci).

V souvislosti s politickým vývojem v Československu po 17. listopadu 1989 došlo zákonem č. 135/1989 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, ke zrušení článku čtyři Ústavy Československé socialistické republiky z roku 1960 o vedoucí úloze KSČ a článek šest byl upraven tak, že „Národní fronta je politickým výrazem svazku národů a národností, sociálních vrstev a zájmových skupin. Mohou se v ní sdružovat politické strany, společenské a zájmové organizace“. Ústřední výbor Národní fronty Československé socialistické republiky ukončil rozhodnutím organizací v něm sdružených činnost 7. února 1990. Národní fronta jako celek tímto dnem zanikla, její majetek připadl státu. Nižší složky byly uvedeny do klidového stavu a v průběhu roku 1990 svou činnost také ukončily. Činnost ukončil i MV NF v Mutěšíně. Z činnosti MV NF v Mutěšíně se v tomto archivním fondu nedochovaly žádné archiválie.

Funkce původce:

Provádění očisty společnosti od odpůrců KSČ a očisty "politického a veřejného života" od "reakčních živlů a nespolehlivých funkcionářů";
dohled nad nekomunistickými politickými stranami;
koordinace a řízení práce společenských organizací zapojených v Národní frontě;
koordinace a řízení průběhu státně politických akcí;
organizace voleb;
kádrová práce;
kontrola činnosti veřejných orgánů;
dohled nad hospodářskými, kulturními, církevními, školskými a sociálními záležitostmi včetně zemědělství.

Normy konstitutivní:

Zákon č. 75/1948 Sb., o volbách do Národního shromáždění.
Zákon č. 213/1948 Sb., o úpravě některých poměrů na ochranu veřejných zájmů.

Vnitřní struktury:

Orgány Národní fronty na všech stupních nebyly voleny, ale jmenovány vedením masových organizací a politických stran. Funkce v MAV NF byly označovány jako „čestné“, zpravidla se "volil" předseda, místopředseda a jednatel MAV NF. Předseda měl za úkol svolávat schůze MAV NF, řídit práci MAV NF, udržovat styk s OAV NF na různých aktivech a konferencích, místopředseda měl zastupovat předsedu v jeho nepřítomnosti a starat se o plnění plánu práce obce. Jednatel vedl kartotéku MAV NF, vyřizoval administrativu MAV NF, spolu s předsedou podepisoval odeslanou poštu, dohlížel na činnost masových organizací v obci, pořizoval zápisy ze schůzí MAV NF a zasílal je v opise na OAV NF. Jako pomocné orgány si MAV NF ustavoval (stálé či dočasné) komise. Schůze MAV NF se konaly obvykle jednou za měsíc.

Zdroje informací:

Prameny:

Státní oblastní archiv v Plzni, fond Národní fronta - krajský výbor Plzeň, N 3, inv. č. 8.

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, fond Národní fronta - okresní výbor Horšovský Týn, kar 1, inv. č. 3.

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, fond Národní fronta - okresní výbor Horšovský Týn, kar 9, inv. č. 35, 37-39.

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, fond Národní fronta - okresní výbor Domažlice, kar 66, i. č. 282.

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, fond Národní fronta - okresní výbor Domažlice, kar 79, i. č. 291.

GARKISCH, Miloš - TOPINKA, Jiří. Národní fronta - okresní výbor Beroun 1948-1990 : inventář [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 83]. Státní okresní archiv Beroun, 2010 [online], [cit. 2017-01-12]. Dostupné z <<http://soapraha.bach.cz/mrimage/soapraha/proxy/cz/archives/soap/CZ-221202010/inventare/dao/documents/OVNFBeroun.pdf>>.

PEŠŤÁK, Michael. Národní fronta - krajský výbor Plzeň (1939) 1948-1990 : inventář [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 610]. Státní oblastní archiv v Plzni, 2007.

Literatura:

BĚLINA, Pavel a kol. Kronika Českých zemí. Praha : Fortuna Print, 1999.

ČAPKA, František. Dějiny zemí Koruny české v datech. Praha : Libri, 1999.

K práci místních a městských výborů Národní fronty : metodická pomůcka. Praha : Ústřední výbor Národní fronty ČSSR, 1987.

KAPLAN, Karel. Národní fronta 1948-1960. Praha : Academia, 2012.

MATOUŠEK, Stanislav - TRÁVNÍČEK, Tomáš. Národní fronta ČSSR v období budování socialistické společnosti. Praha : Svoboda, 1989.

MLÝNSKÝ, Jaroslav. Únor 1948 a akční výbory Národní fronty. Praha : Academia, 1978.

II. Dějiny archivního souboru

Dějiny jednotky popisu:

O uložení dokumentů MAV NF Mutěnin či jejich případných ztrátách nejsou k dispozici žádné informace. Původce pravděpodobně neměl žádný spisový plán a archiválie nenesou žádné stopy ukládacího systému. Zvláště původce ukládal zápisy ze schůzí.

Ukládání vyřízených písemností orgánů Národní fronty se řídilo „Dohodou mezi Ústředním výborem Národní fronty České socialistické republiky a Ministerstvem vnitra České socialistické republiky (archivní správou)“ z roku 1978 a „Skartačním plánem pro uschovávání a vyřazování písemností orgánů Národní fronty“.

Přímý zdroj akvizice:

Archivní fond Národní fronta - místní akční výbor Mutěnin vznikl v roce 2019 při pořádání archivního fondu Národní fronta - okresní výbor Horšovský Týn (NAD č. 570), kdy zpracovatelka přesunula do nově vzniklého archivního fondu Národní fronta - místní akční výbor Mutěnin jeden karton spisů z let 1948-1950 (č. j. SOAP/010-382/2019). Jednalo se o materiál, který pocházel z přímé činnosti MAV NF Mutěnin.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Způsob uspořádání:

Archivní fond Národní fronta - místní akční výbor Mutěnin obsahuje archiválie z let 1948-1950 vzniklé z činnosti MAV NF Mutěnin.

Jednotky popisu jsou rozděleny do dvou sérií: orgány MAV NF a úřední agenda MAV NF. Do série orgány MAV NF jsou zařazeny zápisy ze schůzí MAV NF, ostatní archiválie do série úřední agenda MAV NF. Vzhledem k tomu, že dochované spisy nejsou označeny žádnými ukládacími znaky, zpracovatelka se rozhodla je zpracovat podle uměle vytvořeného pořádacího schématu. Schéma pro jejich uspořádání vzniklo na základě prostudování a rozboru písemností archivního fondu s přihlédnutím k uměle vytvořenému schématu sestavenému pro uspořádání archiválií archivního fondu Národní fronta - okresní výbor Domažlice. Spisy jsou rozčleněny do čtyř skupin (činnost MAV NF; národní správa; státně politické akce; kádrová práce). Pořadí jednotlivých složek v rámci kartonu značí číslo uvedené za lomítkem ukládací jednotky karton (kar).

Z hlediska úplnosti stavu zachování je tento archivní fond označen jako torzovitý, z významných archiválií v něm úplně chybějí zápisy ze schůzí z let 1951-1954, přičemž z roku 1949 a z roku 1950 se dochoval vždy pouze jeden zápis. Podací protokoly se nedochovaly, pokud vůbec byly vedeny.

Při současném pořádání nebyly z důvodu přehodnocení významu či multiplicity vyřazeny žádné archiválie.

Archivní pomůcka byla zpracována prostřednictvím softwarové aplikace ELZA (software pro elektronické zpracování archiválií).

Budoucí přírůstky:

Nepředpokládají se.

Fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky:

Nepoškozený.

Pravidla zpracování:

WANNER, Michal a kol. Základní pravidla pro zpracování archiválií. Druhé rozšířené vydání, Praha : Odbor archivní správy a spisové služby MV, 2015.

IV. Tematický popis archivního souboru

Tematický popis jednotky popisu:

Nejvýznamnější archiválie archivního fondu Národní fronta - místní akční výbor Mutěňín představují zápisy ze schůzí místního akčního výboru. Odráží se v nich činnost Národní fronty v obci, ovšem pro utvoření ucelenějšího obrazu o jejím fungování v Mutěňíně je nezbytné ke studiu využít archivní fond Národní fronta - okresní výbor Horšovský Týn (NAD č. 570). Místní výbory Národní fronty se řídily usneseními okresního výboru Národní fronty, plnily jeho úkoly a zasílaly mu zprávy o činnosti. V archivním fondu Národní fronta - okresní výbor Horšovský Týn můžeme proto dohledat například informace o ustavení a schválení členů MAV NF Mutěňín či několik jeho zápisů schůzí a usnesení. Ke studiu činnosti Národní fronty po roce 1960 je nutné prostudovat také archivní fond Národní fronta - okresní výbor Domažlice (NAD č. 551), neboť na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, se obec Mutěňín stala od 1. července 1960 součástí okresu Domažlice. Okres Horšovský Týn na základě tohoto zákona zanikl, jeho území bylo začleněno do obvodu nově vytvořeného okresu Domažlice.

V souvislosti s ochranou osobních údajů je třeba, podle zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, a zákona č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů, upozornit především na archiválie uložené ve složce nazvané "Národní, politická spolehlivost".

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky

Zpracovatel jednotky popisu: Žáčková Monika

Datum popisu: 18.11.2020

Příloha

Seznam použitých zkratk

bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
ČSSR	Československá socialistická republika
ELZA	elektronické zpracování archiválií
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
KSČ	Komunistická strana Československa
MAV NF	místní akční výbor Národní fronty
MNV	místní národní výbor
MV NF	místní výbor Národní fronty
NAD	Národní archivní dědictví
OAV NF	okresní akční výbor Národní fronty
ONV	okresní národní výbor
OV NF	okresní výbor Národní fronty
Poř. č.	pořadové číslo
Sb.	Sbírka zákonů
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni

223101010/2034

1

Národní fronta - místní akční výbor Mutěnin

čeština

počet ej: kar 1

1

2

Orgány MAV NF

1//1

3

kar 1/1

Zápisy ze schůzí MAV NF Mutěnin
26. 2.1948-1950

1948-1950

2

4

Úřední agenda MAV NF

2/1

5

Činnost MAV NF

2/1//1

6

kar 1/2

Oznámení o ustavení MAV NF Mutěnin

1948

2/1//2

7

kar 1/3

Evidence členů MAV NF Mutěnin

1948-1949

2/1//3

8

kar 1/4

Místní vyživovací komise v Mutěnině (prověrka
činnosti)

1949

2/1//4

9

kar 1/5

Přemístění rodin do vnitrozemí

1948

2/2

10

Národní správa

2/2//1

11

kar 1/6

Oznámení ONV a MNV o zbavení národní správy

1948

Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datace
-------------------	---------	--------------------------

2/3	12	
-----	----	--

Státně politické akce

2/3//1	13	kar 1/7
--------	----	---------

Oslavy narozenin Klementa Gottwalda		1948
-------------------------------------	--	------

2/4	14	
-----	----	--

Kádrová práce

2/4//1	15	kar 1/8
--------	----	---------

Národní, politická spolehlivost (osvědčení)		1948-1950
---	--	-----------

Název archivní pomůcky: Národní fronta - místní akční výbor Mutěňín

Značka fondu: NF MAV Mutěňín

Časové rozmezí archivní pomůcky: 1948-1950

Počet evidenčních jednotek zpřístupněných archivní pomůckou: kar 1

Počet jednotek popisu, které lze na základě archivní pomůcky zpřístupnit: 15

Rozsah archivní pomůckou zpřístupněných archiválií: 0,04 bm

Stav archivní pomůckou zpřístupněných archiválií ke dni: 18. listopadu 2020

Zpracovatel archivního souboru: Žáčková Monika

Archivní pomůcku sestavil: Žáčková Monika

Počet stran archivní pomůcky: 12

Archivní pomůcku schválil: Mgr. Radka Kinkorová, dne 18.11.2020, č. j. SOAP/10-559/2020